Çocuklar?n Otomatik Dü?ünceleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocuklar?n Otomatik Dü?ünceleri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19057

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çocuklar?n Otomatik Dü?ünceleri Ölçe?i (ÇODÖ), çocuk ve ergenlerde s?kl?kla görülen ve Bili?sel Davran??ç? Terapi (BDT) yakla??mlar?n?n temelini olu?turan olumsuz otomatik bili?leri de?erlendirmek amac?yla uyarlanm?? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, bireylerin ya?ad??? kayg?, depresyon ve di?er psikopatolojilerle ili?kili olan, anl?k geli?en ve genellikle mant?k d??? olan dü?ünce kal?plar?n?n yo?unlu?unu ve s?kl???n? ölçmeyi hedefler.

ÇODÖ, toplam 40 maddeden ve dört ana alt boyuttan olu?maktad?r. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, Derya Atalan-Ergin ve E. G. Kapç? taraf?ndan 2013 y?l?nda gerçekle?tirilmi? olup, psikolojik ara?t?rmalarda ve klinik de?erlendirmelerde kullan?ma uygun yüksek düzeyde güvenilirlik ve geçerlik özelliklerini göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Otomatik dü?ünceler, olumsuz bili?ler, çocuk psikolojisi, ergenlik, Bili?sel Davran??ç? Terapi, psikometrik özellikler, Faktör Analizi, ÇODÖ.

Yazarlar

Derya Atalan-Ergin, E. G. Kapç?

Amaç

Çocuklar?n Otomatik Dü?ünceleri Ölçe?i'nin temel amac?, çocuk ve ergen popülasyonunda görülen olumsuz otomatik dü?üncelerin sistematik ve nicel bir ?ekilde de?erlendirilmesini sa?lamakt?r. Bu dü?ünceler, genellikle kayg? bozukluklar?, depresyon ve davran?? sorunlar?n?n sürdürülmesinde merkezi bir rol oynar.

Ölçek, klinisyenlere ve ara?t?rmac?lara, genç hastalar?n bili?sel çarp?tmalar?n? ve temel inançlar?n? h?zl?ca belirleme imkan? sunarak, Bili?sel Davran??ç? Terapi (BDT) müdahalelerinin odak noktas?n? belirlemede yard?mc? olmay? amaçlamaktad?r. Ölçe?in uyarlanmas?, Türk kültürüne özgü dilsel ve kültürel geçerlili?i sa?lam??t?r.

Yap?

ÇODÖ, bireyin deneyimledi?i olumsuz otomatik bili?leri dört farkl? alt boyutta ölçmektedir. Bu dört faktörlü yap?, ölçe?in orijinal geli?tiricileri olan Schniering ve Rapee (2002) taraf?ndan önerilen teorik çerçeveyi desteklemektedir. Ölçek, toplam 40 maddeden olu?ur ve her bir alt boyut 10 madde ile temsil edilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in ölçtü?ü dört temel otomatik dü?ünce kategorisi ?unlard?r:

Fiziksel Tehdit: Bireyin fiziksel zarar görme veya kaza geçirme beklentisine dayal? dü?ünceler.
Sosyal Tehdit: Sosyal ortamlarda yarg?lanma, reddedilme veya utanç duyma korkusuna ili?kin dü?ünceler.
Ki?isel Ba?ar?s?zl?k: Yetersizlik, beceriksizlik ve görevleri do?ru dürüst yerine getirememe inanc?na dair dü?ünceler.
Dü?manl?k: Ba?kalar?na kar?? kin, öfke ve intikam alma hakk?na dair dü?ünceler.

Geçerlik

ÇODÖ'nün Türkçe uyarlamas?n?n yap?sal geçerlik çal??malar?, toplam 411 çocuk ve ergenden toplanan veriler kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir. Veri setinin yakla??k yar?s? (n=211) Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) için, kalan yar?s? (n=200) ise Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) için kullan?lm??t?r.

Örneklemin faktör analizi için yeterlili?ini de?erlendiren Kaiser Meyer Olkin (KMO) de?eri .90 olarak bulunmu?, bu yüksek de?er ve Bartlett's testinin anlaml?l??? (p<.0001), AFA'n?n uygulanabilirli?ini ve verilerin faktörle?tirilmeye uygun oldu?unu göstermi?tir. DFA sonuçlar?, Promax döndürmeli temel eksenler analizi (Principal axes analysis with promax rotation) ile birlikte, Schniering ve Rapee'nin (2002) önerdi?i dört faktörlü yap?n?n Türk örnekleminde de tutarl? oldu?unu kan?tlam??t?r.

Güvenilirlik

Çocuklar?n Otomatik Dü?ünceleri Ölçe?i'nin güvenilirlik analizleri, ölçe?in de?erlendirmelerinde yüksek düzeyde tutarl?l?k ve kararl?l?k sergiledi?ini ortaya koymu?tur. Bu analizler iki temel yöntemle yap?lm??t?r: test-tekrar test kararl?l??? ve iç tutarl?l?k.

Test-tekrar test kararl?l??? katsay?s? (r) .90 olarak hesaplanm??t?r, bu da ölçe?in zaman içinde tutarl? sonuçlar verdi?ini göstermektedir. Ayr?ca, ölçe?in genel iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach's alpha) oldukça yüksek bir de?er olan .94 olarak bulunmu?tur. Bu de?erler, ÇODÖ'nün klinik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlarda güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu güçlü bir ?ekilde desteklemektedir.

Faktör Analizi

ÇODÖ'nün faktör yap?s?n?n belirlenmesi amac?yla yürütülen kapsaml? faktör analizi çal??malar?, ölçe?in orijinal teorik yap?s?n? do?rulam??t?r. Analizler, verilerin uygunlu?unu gösteren güçlü Kaiser Meyer Olkin (KMO) de?eri (.90) ile ba?lam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Öncelikle uygulanan Aç?mlay?c? Faktör Analizi, maddelerin dört ayr? faktör alt?nda topland???n? göstermi?tir. Ard?ndan, Do?rulay?c? Faktör Analizi kullan?larak bu dört faktörlü yap?n?n (Fiziksel Tehdit, Sosyal Tehdit, Ki?isel Ba?ar?s?zl?k ve Dü?manl?k) Türk örnekleminde de yeterli uyumu sa?lad??? istatistiksel olarak kan?tlanm??t?r. Bu sonuçlar, ÇODÖ'nün ölçmeyi amaçlad??? bili?sel yap?lar? ba?ar?yla ay?rt edebildi?ini teyit etmektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: 4 alt boyut ve 40 madde

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocuklar ve Ergenler

Ya? Grubu: Çocukluk ve Ergenlik dönemi (Kesin ya? aral??? belirtilmemi?tir.)

Popülasyon Detaylar?: Geçerlik ve güvenilirlik çal??malar? için toplam 411 çocuk ve ergenden olu?an bir örneklem kullan?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme ile puanlanmaktad?r (0= hiçbir zaman - 4= her zaman). Yüksek puanlar, ilgili otomatik dü?ünce kategorisinde daha fazla s?kl?k ve yo?unlu?a i?aret eder.

Anahtar Kelimeler

Otomatik dü?ünce, bili?sel çarp?tmalar, Likert ölçe?i, Çocuklar?n Otomatik Dü?ünceleri Ölçe?i (ÇODÖ), psikometri, iç tutarl?l?k, test-tekrar test.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Derya Atalan-Ergin

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi yok

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi yok

Yaz??ma Adresi: Bilgi yok

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

ARABPSYCHOLOGY.COM

Uyarlama Y?l?: 2013

Orijinal Ölçek Y?l?: 2002 (Schniering ve Rapee)

?zin ve Kullan?m Ücreti: Kullan?m ve izin ko?ullar? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Makale, akademik dergi üzerinden eri?ime aç?kt?r.

Kaynaklar

Atalan-Ergin, D., & Kapç?, E. G. (2013). Çocuk ve ergenlerde olumsuz bili?lerin de?erlendirilmesi: Çocuklar?n Otomatik Dü?ünceleri Ölçe?i'nin uyarlanmas?. *Bili?sel Davran??ç? Psikoterapi ve Ara?t?rmalar Dergisi, 2*(2), 72-77.

Makalenin orijinal ba?lant?s?: scopemed.org

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: cocuklarin-otomatik-dusunceleri-olcegi-toad.pdf

Çocuklar?n Otomatik Dü?ünceleri Ölçe?i Maddeleri

Ölçek 4 alt boyut ve 40 maddeden olu?maktad?r:

Fiziksel tehdit (10 m): Bir kaza geçirece?im.
Sosyal tehdit (10 m): Çocuklar benim aptal oldu?umu dü?ünecek.
Ki?isel ba?ar?s?zl?k (10 m): Hiçbir ?eyi do?ru dürüst yapamam.
Dü?manl?k (10 m): E?er hak ederlerse insanlardan öcümü alma hakk?m vard?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM